

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

ROBERT JAMES WALLER

PODURILE DIN
MADISON COUNTY

ÎNTOARCEREA ÎN
MADISON COUNTY

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ ȘI NOTE
VALENTINA GEORGESCU

Începutul

Există cântece care vin din iarba cu ochi albaștri, din colbul miilor de drumuri de țară. Acesta este unul dintre ele. În toamna anului 1989, după-amiază târziu, mă aflu la masa mea de lucru, privind la cursorul ce clipește pe ecranul computerului meu, și sună telefonul.

La capătul celălalt al firului este un fost cetățean al statului Iowa, pe nume Michael Johnson. Acum locuiește în Florida. Un prieten din Iowa i-a trimis una dintre cărțile mele. Michael Johnson a citit-o; sora lui, Carolyn, a citit-o; și au o poveste care cred ei că m-ar interesa. El este circumspect, refuzând să spună ceva despre poveste, cu excepția faptului că el și Carolyn sunt dispuși să călătorească în Iowa ca să stea de vorbă cu mine despre asta.

Faptul că sunt pregătiți să facă un asemenea efort îmi stârnește interesul, în ciuda scepticismului meu cu privire la astfel de oferte. Așa că accept să mă întâlnesc cu ei săptămâna următoare în Des Moines. La un Holiday Inn din apropierea aeroportului, facem prezentările, stângăciile dispar treptat, iar cei doi se așază în fața mea, în timp ce afară se lasă seara și ninge potolit.

Obțin de la mine o promisiune: dacă decid să nu scriu povestea, trebuie să fiu de acord să nu dezvălui niciodată ce s-a întâmplat în Madison County, Iowa, în 1965, și nici un alt eveniment legat de asta, care s-a petrecut în următorii douăzeci și

Resurse: *patru de ani. În regulă, e rezonabil. La urma urmei, este povestea lor, nu a mea.*

Așa că ascult. Ascult cu atenție și pun întrebări dificile. Iar ei vorbesc. Vorbesc și iar vorbesc. Carolyn plânge uneori fără să se jeneze, Michael se străduiește să nu o facă. Îmi arată documente și articole decupate din reviste și îmi prezintă jurnale scrise de mama lor, Francesca.

Băiatul de la room-service vine și pleacă. Se mai comandă cafea. În timp ce ei vorbesc, eu încep să văd imagini. Mai întâi, trebuie să ai imaginile, după aceea vin cuvintele. Iar eu încep să aud cuvintele, încep să le văd puse în pagină. La un moment dat, chiar după miezul nopții, sunt de acord să scriu povestea – sau măcar să încerc.

Decizia lor de a face această informație publică a fost una dificil de luat. Circumstanțele sunt delicate, este implicată mama lor și, tangențial, tatăl lor. Michael și Carolyn au recunoscut că această dezvăluire a poveștii poate genera bârfe zgomotoase și degradarea nemiloasă a oricăror amintiri pe care oamenii le-ar putea avea despre Richard și Francesca Johnson.

Totuși, într-o lume în care angajamentul personal, în toate formele lui, pare să se năruie, iar dragostea a devenit o chestiune de interes, ambii au simțit că această poveste remarcabilă merită spusă. Eu am crezut atunci, și cred cu și mai mare tărie acum, că au fost corecți în evaluarea lor.

În cursul cercetărilor mele și al scrisului, am cerut să mă văd cu Michael și Carolyn de încă trei ori. Cu fiecare ocazie, și fără să se plângă, aceștia au călătorit în Iowa. Atât de mare le-a fost dorința de a se asigura că povestea este spusă cu acuratețe. Uneori, abia dacă am vorbit; alteori, am străbătut fără grabă drumurile din Madison County, în timp ce ei mi-au arătat locuri cu un rol semnificativ în poveste.

În plus față de ajutorul oferit de Michael și Carolyn, povestea, așa cum o spun eu, se bazează pe informații din jurnalul Francescăi Johnson, pe cercetările făcute în nord-vestul Statelor Unite, mai ales în Seattle și Bellingham, statul Washington,

pe cercetări desfășurate discret în Madison County, statul Iowa, pe informații culese din eseurile fotografice ale lui Robert Kincaid, pe asistența oferită de editori de reviste, pe detalii furnizate de producătorii de filme și echipamente fotografice și pe îndelungi discuții purtate cu câțiva bătrâni minunați din Barnesville, Ohio, care și-au amintit de Kincaid de pe vremea când era copil.

În ciuda eforturilor investigative, rămân totuși lacune. Am adăugat un strop din propria-mi imaginație în aceste cazuri, dar numai când am putut face judecăți raționale rezultând din familiaritatea intimă cu Francesca Johnson și Robert Kincaid pe care am dobândit-o prin cercetările mele. Am încredere că m-am apropiat foarte mult de ceea ce s-a întâmplat cu adevărat.

O lacună semnificativă o reprezintă detaliile exacte ale unei călătorii făcute de Kincaid în nordul Statelor Unite. Știam că a făcut această călătorie din câteva fotografii care au fost apoi publicate, dintr-o mențiune scurtă a Francescăi Johnson în jurnalul ei și din notițele de mână lăsate de el unui editor de revistă. Folosind aceste surse drept ghid, am refăcut ceea ce cred eu că a fost itinerarul parcurs de el din Bellingham în Madison County, în august 1965. Conducând înspre Madison County, la sfârșitul călătoriilor mele, am simțit că m-am identificat, în multe privințe, cu Robert Kincaid.

Totuși, încercarea de a surprinde esența lui Kincaid a fost cea mai dificilă parte a cercetării și creației mele. Este un personaj greu de definit. Uneori, pare destul de comun. Alteori, eteric, poate chiar spectral. În munca sa, a fost un profesionist desăvârșit. Totuși, percepția lui despre sine a fost aceea a unui soi ciudat de mascul devenit demodat într-o lume acaparată de tot mai multe organizații. A vorbit la un moment dat despre „tânguirea nemiloasă” a timpului în capul său, iar Francesca Johnson l-a caracterizat ca trăind „în locuri ciudate, bântuite, de demult, mai aproape de rădăcinile logicii lui Darwin”.

Alte două chestiuni curioase rămân încă fără rezolvare. Prima, nu am reușit să stabilesc ce s-a întâmplat cu portofoliile de fotografii ale lui Kincaid. Dată fiind natura muncii sale,

trebuie să fi fost mii, poate sute de mii de fotografii. Ele nu au fost recuperate niciodată. Cel mai probabil – luând în considerare percepția lui asupra propriei persoane și locul său în lume – ar fi că le-a distrus înainte să moară.

A doua chestiune se referă la viața sa între 1975 și 1982. Există foarte puține informații. Știm că a dus un trai modest ca fotograf de portrete în Seattle, timp de câțiva ani, și că a continuat să fotografieze zona Puget Sound. În afară de asta, nu avem nimic. O remarcă interesantă este că toate scrisorile adresate lui de către Administrația Asigurărilor Sociale și Administrația Veteranilor de Război purtau mențiunea „Returnat expeditorului” scrisă de mâna lui și erau trimise înapoi.

Pregătirea și scrierea acestei cărți mi-au schimbat percepția asupra lumii, mi-au transformat modul de gândire și, mai presus de toate, mi-au redus nivelul de cinism în privința a tot ce este posibil în zona relațiilor interumane. Cunosându-i pe Francesca Johnson și pe Robert Kincaid, așa cum am făcut-o prin intermediul cercetărilor mele, consider că granițele unor astfel de relații pot fi extinse mai departe decât am crezut. Poate că și voi veți simți la fel după ce veți citi povestea aceasta.

Nu va fi ușor. Într-o lume tot mai insensibilă, existăm cu toții în propriile noastre carapace de sensibilități pietrificate. Unde se termină marea pasiune și începe sentimentalismul excesiv, nu sunt sigur. Dar tendința noastră de a sfida posibilitatea primeia și de a eticheta sentimentele sincere și profunde drept tristeți face dificilă pătrunderea pe tărâmul duioșiei necesare pentru a înțelege povestea Francescăi Johnson și a lui Robert Kincaid. Eu știu că, inițial, a trebuit să înving acea tendință, înainte de a putea începe să scriu.

Dacă, totuși, abordați ceea ce urmează dezbărându-vă bucurii de neîncredere, cum spune Coleridge, sunt sigur că veți trăi ceea ce am trăit și eu. În spațiile inerte ale sufletului vostru, s-ar putea chiar să găsiți, asemenea Francescăi Johnson, un ungher în care să dansați din nou.

Robert Kincaid

În dimineța zilei de 8 august 1965, Robert Kincaid încuie ușa micului său apartament cu două camere, situat la etajul trei al unei case întortocheate din Bellingham, Washington. Cărând o raniță plină cu echipament fotografic și o valiză, coborî scara din lemn și o luă pe un coridor ce ducea în spatele casei, unde vechea lui camionetă Chevrolet era parcată pe un loc rezervat pentru locatarii clădirii.

O altă raniță, o ladă frigorifică de dimensiuni medii, două trepiede, cartoane de țigări Camel, un termos și o pungă cu fructe erau deja în mașină. În remorcă, se afla o cutie de chitară. Kincaid aranjă ranițele pe banchetă și puse lada frigorifică și trepiedele pe podea. Se urcă în remorcă și împinse cutia de chitară și valiza într-un colț, fixându-le cu un cauciuc de rezervă și legându-le de acesta cu o frânghie pentru rufe.

Se așază la volan, își aprinse un Camel și verifică încă o dată, în memorie, lista: două sute de role de filme diferite, majoritatea Kodachrome cu expunere lentă, trepiede, cutie frigorifică, trei aparate foto și cinci obiective, blugi și pantaloni de doc, cămăși, vestă foto pe el. În regulă. Orice altceva putea cumpăra pe drum, dacă uitase ceva.

Kincaid purta niște blugi spălăciți Levi's, bocanci Red Wing uzați, o cămașă kaki și bretele portocalii. De cureaua lui lată de piele era prins un cuțit Swiss Army în teacă originală.

Se uită la ceas: opt și șaptesprezece. Motorul porni din a doua încercare, și el dădu cu spatele, schimbă viteza și începu să ruleze încet de-a lungul aleii scăldate de un soare înnoirat. Străbătu străzile din Bellingham, îndreptându-se spre sud pe Washington 11, mergând de-a lungul coastei Puget Sound preț de câțiva kilometri, apoi luând-o pe drumul național care mergea puțin spre est înainte de a se intersecta cu U.S. Route 20.

Întorcându-se cu fața spre soare, începu lungul și sinuosul drum prin regiunea Cascades. Îi plăcea țara aceasta și se simțea relaxat, oprind din când în când pentru a lua notițe despre posibilități interesante ale unor viitoare expediții sau pentru a fotografia ceea ce el numea „instantanee suvenir”. Scopul acestor fotografii rapide era să îi amintească de locurile pe care și-ar fi dorit, poate, să le viziteze din nou și să le abordeze cu mai mare seriozitate. După-amiază târziu, o luă spre nord la Spokane, pe U.S. Route 2, care îl ducea până la jumătatea nordului Statelor Unite, la Duluth, Minnesota.

Își dori, pentru a mia oară în viața lui, să fi avut un câine, un golden retriever, poate, pentru astfel de călătorii și pentru a-i ține de urât acasă. Dar era plecat frecvent, peste ocean în cea mai mare parte a timpului, și nu ar fi fost cinstit față de animal. Se gândea totuși la asta. În câțiva ani, avea să fie prea bătrân pentru munca grea de teren.

– Poate o să-mi iau atunci un câine, i se adresă el pădurii de conifere ce se derula în viteză pe lângă geamul camionetei lui.

Drumuri ca acesta îl predispuneau mereu la o atitudine analitică. Câinele era un exemplu în acest sens. Robert Kincaid era cât se poate de singur – unicul copil al familiei, amândoi părinții decedați, rude îndepărtate, care nu mai știau de el și de care nici el nu mai știa nimic, nici un prieten apropiat.

Știa numele bărbatului care era proprietarul magazinului din colț din Bellingham și pe cel al proprietarului magazinului foto de unde se aprovizionă. Avea, de asemenea, relații formale, profesionale, cu câțiva editori de reviste. În afară de asta, abia dacă știa pe cineva bine sau dacă îl cunoștea cineva pe el. Țiganilor le

Recepție
e greu să lege relații de prietenie cu oamenii obișnuiți, iar el era un fel de țigan.

Se gândi la Marian. Aceasta îl părăsise în urmă cu nouă ani, după cinci ani de căsătorie. El avea acum cincizeci și doi de ani, ceea ce însemna că ea mai avea puțin și împlinea patruzeci. Marian visa să ajungă muzician, cântăreață de folk. Știa toate cântecele cvartetului muzical The Weavers și le cânta destul de bine în cafenelele din Seattle. Când era și el acasă, pe vremuri, o ducea cu mașina la concerte și rămânea în public în timp ce ea cânta.

Lungile lui absențe – de două sau trei luni uneori – le afectaseră căsnicia. El știa asta. Marian era conștientă de ceea ce făcea el, când se căsătoriseră, și fiecare dintre ei avea o vagă idee despre felul în care urma să se împace cu asta. Dar nu reușiră. Întors acasă dintr-o călătorie în Islanda pentru un editorial foto, constată că ea plecase. Pe biletul lăsat scria: „Robert, nu a funcționat. Ți-am lăsat chitara Harmony. Ținem legătura“.

El nu ținu legătura. Nici ea. El semnă actele de divorț imediat ce le primi, iar a doua zi zbură în Australia. Marian nu ceruse nimic altceva decât libertate.

La Kalispell, Montana, se opri, târziu, pentru a înnopta. Cozy Inn arăta ieftin, și așa și era. Își duse bagajul în cameră, unde existau două veioze, dintre care una avea becul ars. Stând întins în pat și citind *Dealurile verzi ale Africii* în timp ce bea o bere, putu simți mirosul de la fabricile de hârtie din Kalispell. Dimineată, ieși la o alergare de patruzeci de minute, făcu patruzeci de flotări și folosi aparatele foto pe post de mici gantere pentru a-și încheia rutina de mișcare fizică.

Traversă înălțimile Montanei și ajunse în Dakota de Nord, iar ținutul sărăcăcios, plat i se păru la fel de fascinant precum munții ori marea. Locul acela avea un fel de frumusețe austeră, și se opri de câteva ori, își așează trepiedul și trase câteva cadre alb-negru cu niște vechi ferme. Peisajul acesta minimalist era pe gustul lui. Rezervațiile indiene le găsi deprimante, din toate motivele cunoscute și ignorate de toată lumea. Acele așezări nu

Respect pentru oameni și cărți

erau însă mai răsărite în nord-vestul Washingtonului, așa cum nu erau nici în alte locuri unde le văzuse el.

În dimineața zilei de 14 august, la două ore după ce trecuse de Duluth, o tăie spre nord-est și o apucă pe un drum dosnic către Hibbing și minele de fier. Particule de praf roșiatic pluteau prin aer și văzu utilaje uriașe și trenuri special concepute să care minereul către carcoboturile din Two Harbors de pe Lacul Superior. Petrecu o după-amiază colindând prin Hibbing, pe care nu-l găsi pe placul lui, chiar dacă Bob Zimmerman-Dylan se trăgea de acolo.

Singurul cântec al lui Dylan, care îi plăcuse vreodată cu adevărat, era *Girl from the North Country* (*Fata din nord*). Pe acela îl putea interpreta instrumental și vocal, așa că începu să mormăie cuvintele de unul singur când lăsă în urmă locul cu uriașe cratere roșii în sol. Marian îl învățase niște acorduri și arpegii simple pentru a se acompania. „Mi-a lăsat mai mult decât i-am dat eu“, i-a spus cândva unui cârmaci de barcă cherchelit, într-un loc numit McElroy's Bar, undeva în bazinul amazonian. Și era adevărat.

Pădurea Națională din zona Lacului Superior era un loc drăguț, cu adevărat drăguț. Ținutul luntrașilor. Când era tânăr, își dorise ca epoca bătrânilor luntrași să nu se fi sfârșit, pentru a putea deveni și el unul dintre ei. Trecu pe lângă pajiști, văzu trei elani, o vulpe roșcată și multe căprioare. Se opri la un lac și trase câteva cadre cu reflexia în apă a unei crengi de copac cu o formă bizară. Când termină, se așeză pe treapta camionetei, bău o cafea și fumă un Camel, ascultând vântul suflând prin ramurile mestecenilor.

„Ar fi bine să am pe cineva, o femeie“, gândi el, privind fumul țigării ce plutea înspre lac. „Bătrânețea te duce în acea stare sufletească.“ Dar cum el era aproape numai pe drumuri, ar fi fost greu pentru cea rămasă acasă. Învățase deja asta.

Acasă, în Bellingham, se mai întâlnise când și când cu directorul de creație de la o agenție de publicitate din Seattle. O cunoscuse pe vremea când era corporatist. Ea avea patruzeci și

Revenind la Robert, era inteligentă și foarte amabilă, dar el nu o iubea și nici nu avea s-o iubească vreodată.

Uneori însă, se simțeau amândoi cam singuri, așa că petreceau o seară împreună, ieșeau la un film, beau câteva beri și făceau dragoste după aceea, nu foarte pasional. Ea avea experiență – două căsătorii, chelneriță în câteva baruri în timpul studenției. Invariabil, după ce actul de amor se consuma și stăteau întinși unul lângă celălalt, ea îi spunea:

– Ești cel mai bun, Robert, nu ai egal, nici pe departe.

El presupunea că unui bărbat îi plăcea să audă o asemenea reamarcă, dar nu era așa de experimentat și nu avea cum să știe dacă ea spunea sau nu adevărul. Dar ea a spus ceva la un moment dat care i-a rămas în minte:

– Robert, există o ființă în adâncul tău pe care nu mă pricep destul de bine s-o aduc la suprafață, nu sunt destul de puternică să ajung la ea. Am uneori sentimentul că ești aici de multă vreme, mai mult de o viață, și că ai locuit în locuri la care noi, ceilalți, nici măcar nu am visat. Mă sperii, deși ești tandru cu mine. Dacă nu m-aș lupta să mă controlez când sunt cu tine, simt că mi-aș pierde capul și nu mi-aș mai reveni niciodată.

El știa, într-un fel tainic, despre ce vorbea ea. Dar nu putea defini cu exactitate. Avea gândurile acestea ciudate, un simț uluitor al tragicului combinat cu o intensă putere fizică și intelectuală, chiar și când era doar un băietan dintr-un orașel din Ohio. Când ceilalți copii cântau *Row, Row, Row Your Boat*, el învăța melodia și cuvintele în engleză ale unui cântec franțuzesc de cabaret.

Îi plăceau cuvintele și imaginile. „Albastru“ era unul dintre cuvintele lui preferate. Îi plăcea senzația pe care i-o producea pe buze și pe limbă când îl pronunța. Cuvintele au senzații fizice, nu doar sensuri, își amintea el o cugetare din tinerețe. Îi plăceau și alte cuvinte, ca de pildă „distant“, „foc de lemne“, „șosea“, „antic“, „pasaj“, „voiajor“ și „India“ pentru felul în care sunau, pentru gustul pe care îl aveau și pentru ceea ce evocau